GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarina plaćena

POJEDINI BROJ 1.50 D

Tribuna

„TRIBUNA" poludnevnik
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47 Split: Marulićeva 1/II.
ČEK. RAČ. Zagreb 46.798
PRETPLATA mes. d. 14, za inostranstvo din. 25.
RUKOPISI se ne vraćaju.

GODINA IV — ŠIBENIK — 1 DECEMBRA 1936 — SPLIT — BROJ 453

Naše jedinstvo

Se dan, iž stvori Gospod,
Vazveselim se i vazradujem se va nj!

Zaista je bio radostan i preradostan, sretan i presretan dan 1. decembra 1918., kad se tri plemena jednoga naroda — iza toliko truda i napora — načuše u svojoj državi sa svojom narodnom dinastijom na čelu. To je bio Bogom dani dan, za kojim su čeznuli vjekovi, za kojim su težili ponajbolji naši umovi, za koji se prolilo more krvi i suza...

I danas s ponosom gledamo kako naša država — mlada Jugoslavija — unatoč golemim poteškoćama iz dana u dan napreduje. Čovjek—neprijatelj, koji je odavna posijao sjeme nesloge među tri brata da njima vlada, još je živ i još se nada da bi mogao — kao negda — cijepati pa vladati. Ali će se prevariti, jer su već svi Srbi, Hrvati i Slovenci duboko uvjereni da im je u jedinstvu spas. Čovjek—neprijatelj šapuće sa strane, da smo tri naroda, i ističe sve što nas dijeli, po čemu se jedan od drugoga razlikujemo, ali mi mu više ne vjerujemo te ističemo što nas veže, što nas spaja i po čemu smo jedno.

Historija nas uči da pocijepani Srbi, Hrvati i Slovenci nisu nikad ništa mogli i vrlo malo ili ništa nisu značili. Poučeni time najbolji sinovi svih triju jugoslovenskih plemena težili su za jedinstvom. Neki su to naše narodno jedinstvo zamišljali pod imenom srpskim, drugi pod hrvatskim; jedni pod imenom ilirskim, drugi pod jugoslovenskim. Tražilo se dakle zgodno ime — kako to vidimo — da ne spominjemo još starijih — kod Kačića, Vuka, Gaja, Starčevića i Sirosmajera. Zbog toga imena bilo je među nama dosta svađe, a toj svađi „radi imena bio je u prilog — veli naš slavni Frano Kurelac — zakonski (vjerski) kvasac".

Taj vjerski kvasac neki još i danas mijese, ali kako drugim narodima ne smetaju različite vjeroispovijedi, tako ne smiju smetati ni našem narodnom jedinstvu, koje je osnova našoj državi — Jugoslaviji... Moramo priznati da u našoj mladoj državi još nismo svi potpuno jedno. još nismo duhovno jedno. Ali sve se može, kad se hoće. Treba dakle stvarati tu volju: Jugoslavija je ustvorena, sada treba stvarati Jugoslovene!

Imademo vrlo mnogo primjera kako je ovaj ili onaj inostranac — Talijan, Nijemac, Mađžar pa i Ciganin — postao dobrim Hrvatom, Srbinom ili Slovencem, štaviše neki je došao i u prve redove, pa zašto ne bismo onda tim lakše mi, koji smo iste rase (ukoliko je to danas moguće), krvi i jezika postali potpunim Jugoslovenima. Suđeno nam je da budemo jedno, a ukoliko to nijesmo, neopazice postajemo jedno te demo naskoro prestati i pitati ko je koga plemenja, jer smo tako ispremiješani — veli Stjepan Radić — da među nama nema granice . . . .

Mlada se Jugoslavija ponosno diže sa svojim mladim Kraljem na čelu.

PRVI DECEMBRA

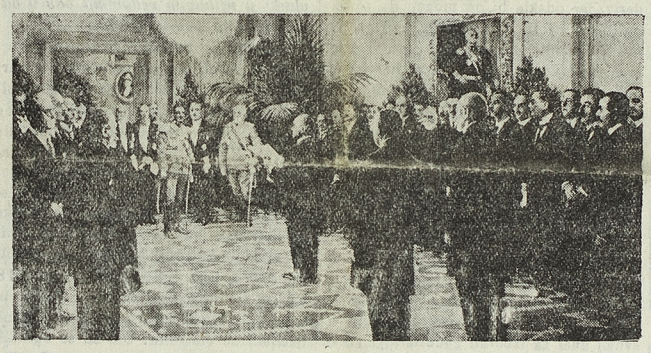
Niti je prvi decembra slučajnost, niti o sebi stojeći dan, već zbir zbivanja u razvoju povesti jugoslovenskih plemena, koja ih dovedoše do političkog ujedinjenja. Ima udesnih zakona u svemiru, koji se vrše kada se ispune uveti, kojima su uslovljeni.

Povest upućuje u suvislost prošlosti sa sadašnjicom; u povesti se stiču iskustva, koja bi se u životu kasno ili nikada stekla. Čovek, koji se ne smatra palim s neba i koji ne smatra da povest počinja sa njegovim danom rodjenja, treba — kako nas uči Fridrik Veliki — da zna, što se je u svim vremenima i u svim zemljama zbivalo i da iz toga izvodi zaključke, koji se namiču za njegovu zemlju u njegovom vremenu.

Niједan se narod nije preko noći politički ujedinio i postao narod, već su razna njegova plemena prošla kroz teška iskušenja, dok se nisu oduhovila i osposobila za politički slobodan život i spila u jedan narod. Sloboda nije razularenost misli i dužnosti, niti daje pravo na atomizaciju naroda, već arena natecanja svih sinova jedne zemlje u dobru na korist Otadžbine. I dok se ovo natecanje može pojavljivati u raznome ruhu i nijednome se takvome natecanju ne sme poricati dobra vera, dotle ova dozvoljena raznolikost u shvatanju oblika domovinskih dužnosti ne sme da predje u poricanje samoga narodnog i državnog jedinstva.

Nama Jugoslovenima nije niko darovao slobodu, pogotovu ne partiske vodje. Nju je stekao sav jugoslovenski narod veličinom i ustrajnošću teških i najtežih iskušenja i patnja svih njegovih plemena, u nastojanju da kroz vekove održe narodna obeležja i ova uzvise na dostojanstvo jedinstvenog, politički slobodnog naroda. Oni, koji danas ponovno propovedaju trojstvo naroda, zaboravljaju povesna zbivanja, koja su u nedalekom vremenu dovela do političke slobode i narodnog jedinstva talijanski i nemački narod.

Nema ništa novoga na svetu: sve što se sada zbiva, jednom se je već zbilo. Königrätzu i Sadovi; Magenti i Solferinu odgovaraju naše divne pobede na Kumanovu i na Babuni, na Ceru i na Jadru, na Rudniku i na Kajmakčalanu, na Kravičkom i Kučkovom Kamenu, na Moglenici i Crnoj Reci i ono kod Niša. Podvizima Kralja Poštenjaka i ženijalnog Kavura, Macinia, Karbonara i „Gjovane Italia", braće Bandiera, Gjoberta, Balbo, Garibaldia i tolikih drugih dostojnih i velikih sinova slobodne Italije, odgovaraju podvizi Vožda Karadjordja, Aleksandra Karadjordjia i Ilije Garašanina, Kralja Oslobodioca i Viteškog Kralja Ujedinitelja, Riječke i Zadarske rezolucije, koji vode preko veleizdajničkih procesa u Bosni, Dalmaciji i u Hrvatskoj, preko Friedjungove parnice, preko

Čin predaja Adrese 1. 12. 1918

Sarajeva i Banja Luke, do Dobrudže i Solunskog fronta, do Oslobođenja i Ujedinjenja. Eto gde i kako se je radjala politička sloboda jugoslovenskog naroga, da poprimi svoj stvarni oblik u prvom decembru 1918.

Bilo je rečeno, da nisu pojedini intelektualci koji će da diktuju narodno i državno jedinstvo, nego narod. Tačno: naše narodno i državno jedinstvo diktovao je **oružani narod sva tri jugoslovenska plemena** na krvavim razbojištima Balkana i Dobrudže u času, kada se je deo njegovih intelektualaca medjusobno trô i samo pojačavao unutrašnje trzavice i medjusobnu mržnju. I kada se prvi decembra 1918 skoro više nije ni vidjao od puste magle digute od te inteligencije, koja nije dolazila sa „boja na Kosovu", neimar slobode jugoslovenskog naroda, Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj, obratio se je neposredno narodu Jugoslovenskom i predao mu u amanet sve podvige nepobedive srpske vojske i hrvatskih i slovenskih dobrovoljaca, svu veličinu na svetom tlu balkanskih razbojišta prolivene krvi, koje su dovele do velikog dana prvog decembra 1918. Predao mu je u amanet i sam prvi decembra 1918, kao dan ujedinjenja Naroda jugoslovenskog i postavio mu u zadatak stapanje tri plemena u jedan narod, jugoslovenski.

Sa prvim decembra 1918 počeo je taj proces stapanja protiv tradicija prošlih veličina i prošlih vremena, domaćih i stranih. Sa prvim decembra dopalâ je sve svesne Jugoslovene zavaća, da se u prvim redovima bore za to stapanje protiv protivnika i neprijatelja narodnog i državnog jedinstva. Oni su se od prvog decembra 1918 neprekinuto borili za duhovno jedinstvo naroda a sa njima aristokracija naroda, oličena u licima ratnika, ratnih invalida i ranjenih. Ne smemo sustati, ma šta nas čekalo. Nikakova sila ne sme nas omesti. Mi ne zastupamo ni kakovu političku stranku, niti kakovu političku nauku, niti kakav politički program: mi pretstavljamo nešto je daleko više! Mi smo nosioci misli, koja podžiže duhove naše: hoćemo da damo oblik velikoj, ponosnoj, veličanstvenoj Jugoslaviji naših snova, naših pesnika, naših ratnika, naših mučenika, naših velikana! To budi zavet naš!

Da žive Jugoslovenski Narod!
Da žive Kraljevina Jugoslavija!
Da živi Kralj Petar II!

(Zagreb) WERK dr. HUGO

On, naš mladi orlić, Petar II. tma u koga da se ugleda, a mi imamo od Njega čemu da se nadamo bude li u Njemu hrabrost i junaštvo Djedovo te junaštvo i mudrost Očeva. Neka Ga Bog obdari svim vladalačkim vrlinama, da bude Njegovo ime veliko znamenje — omen et nomen — da bude Petar — stijena na kojoj će počivati, napredovati i cvasti naša država, a sav narod od Jadrana do Dunava, od Drače do Vardara da bude u njoj miran, sretan i zadovoljan!

P. J. G.

„. . . Prožeti idejom narodnog jedinstva i oslanjajući se na veliko načelo demokratije, koja traži, da svaki narod ima sam sobom da odluči o svojoj sudbini, izjavili su već u objavi Narodnog veća 19 oktokra, da žele i hoće da se ujedine sa Srbijom i Crnom Gorom u jedinstvenom narodnu državu Slovenaca, Srba i Hrvata, koja bi obuhvatila sav neprekinuti etnografski teritorij Južnih Slovena. Da se ova misao provede u delo, zaključio je Narodno veće u svojoj sednici od 24 novembra da se proglašava ujedinjenje države Slovenaca, Hrvata i Srba sa Srbijom i Crnom Gorom u jedinstvenu državu i izabralo je svoje odaslanstvo, koje stupa pred Vaše Kraljevsko Visočanstvo, da vam ovaj zaključak zvaničnо i u svečanoj formi saopšti. Zaključak je Narodnog veća, da vladarsku vlast na čitavom teritoriju sada jedinstvene države Srba, Hrvata i Slovenaca vrši Njegovo Veličanstvo Kralj Petar, odnosno u Njegovoj zameni kao Regent Vaše Kraljevstvo Visočanstvo, a ujedno bi se u sporazumu s vladom Vašeg Kraljevskog Visočanstva i pretstavnicima svih narodnih stranaka u Srbiji i Crnoj Gori imala da obrazuje jedinstvena parlamentarna vlada na području jugoslovenske države uz jedinstveno Narodno Pretstavništvo. . ."

Dr. A. Pavelić

„. . . U ime Nj. V. Kralja Petra Prvog proglašavam Ujedinjenja Srbije sa zemljama nezavisne države Slovenbca, Hrvata i Srba u jedinstveno Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaea. . ."

ALEKSANDAR I

Naše verovanje „Obzoru“

I

Želimo, najpre, da jednu stvar stavimo na čistu. Ogovaranje može se trpiti, ako ima bar malo osnove za nj. U ovom slučaju toga nema i zato odlučno, muški otvoreno poručujemo „Obzoru“ i gospodi oko njega, kao i svima onima kojima smo trn u oku, da se okane blebetanje i da metu pred svojim vratima.

Na uvodnik iz pera našeg [vanredakcijskog saradnika g. Zrmanjskog „Dalmacija i Zagreb“ prvi se našao ponukan „Obzor“ da nam odgovori, upravo hteo je da iskoristi članak u agitaciji svoje današnje ideologije. U članku „Banovina i Dalmacija“ on je pokušao da nam na našu hipotezu odgovori. I što je preučeni „Obzor“ odgovorio: „šibensko glasilo JNS“, „protuhrvatsko glasilo“ itd. i naš stav prikazao kao stav Jugoslavenske nac. stranke.

Mi, jednom za uvek, još jednom podvlačimo: nismo glasilo JNS niti ikoje grupe iz njenih redova. Ali ne samo njeno nego ni jedne druge stranke. *Mi smo u uvodnoj reči „Nova Tribuna“ kazali i podvukli svoj stav da* **ne želimo biti ničije stranačko glasilo**, *već samo list koji će, prvenstveno, obaveštavati naše krajeve o događajima lokalnim i svetskim, držeći se amaneta koga nam je ostavio veliki kralj —Ujedinitelj. O ovom svom programu pisaćemo opširnije u sledećim člancima. Danas želimo da razčlanimo postavljenu tezu u napadnutom uvodniku.*

Autonomija Dalmacije u vezi s rešenjem hrvatskog pitanja pokrenuo je gosp. dr. J. Smodlaka u svojoj brošuri „Hrvatsko pitanje u Jugoslaviji“. Na strani 27 g. Smodlaka kaže: „Po mome mišljenju ne bi bilo uputno da se stvore samo četiri velike pokrajine, koje bi, osim jedne, imale svaka samo narodni ili plemenski karakter. Jedinstvo države počivalo bi na sigurnijem temelju, i pokrajine bi bolje zadovoljavale potrebe naroda kad bi bile sastavljene od nešto manjih geografsko—privrednih jedinica po mogućnosti sličnog kulturnog nivoa. Današnje saspoloženje hrvatskih masa traži jednu što veću Hrvatsku u Jugoslaviji, ali ako do nje dođe, **bojim se da neće mnogo vremena proći pa da će Dalmacija,** *a možda i Slavonija,* **ne odričući se hrvatstva, tražiti svakako za sebe posebnu samoupravu**“.

U prikazu ove brošure mi smo upravo ovaj pasus naročito podvukli i posle obrazloženja i postavljenih pitanja mi smo pasus o ovom pitanju završili ovim tekstualnim rečima: („Tribuna“ 11 jula ov. god.)

„A zatim?

Zatim bi mi s pravom tražili samostalnost, tražili bismo vođenje svojih lokalnih poslova po svojim ljudima, u svojoj sredini, u Splitu..... Simptomi su već tu. Oni se pojavljuju kod svakog razgovora o svakom uređenju države. Primorci su svesni svog položaja više nego ijedan kraj Otadžbine. S ovim činjenicama morala bi i g.g. u Zagrebu da računaju da se nebi prevarili u računu da da bi u Primorju našli kratu muzaru, koji bi mazli za račun severnih krajeva (iako bogatijih!)

Nedaj bože, ali nikla bi parola: Primorje — Primorcima!“

Kako se iz ovoga vidi u postavljenoj tezi u članku „Dalmacija i Zagreb“ bilo je i pre razgovora, razgovora koji je prvi pokrenuo jedan, danas, ne „jugosloven“, jedan ministar kraljevine SHS.

Ova je teza postavljena za slučaj ovakovog rešenja hrvatskog pitanja. Da to nije u skladu nesamo sa pravim nego ni sa političko—računskim jugoslovenstvom, to je jasna stvar. I zato je jedna velika laž, infamna podvala, sramno negiranje istine kada „Obzor“ kaže: „Nas veseli da je JNS istupila istupila ovako otvoreno (!) sa svojim kartama u pogledu odnosa između Dalmacije i Banovine. Sada mogu „oni najlakoverniji naši ljudi (!) u Dalmaciji i Banovini jasno ustanoviti, kako je jedna velika laž jugoslavenstvo i ideologija narodnog jedinstva, koje propagira JNS“.

„Sve ono što se u tom članku iznosi — kaže dalje „Obzor“ — o Dalmaciji, sve je to sa povjesnog, narodnog i političkog gledišta laž. Dalmacija je bila koljevka hrvatske države“.

Ove dve rečenice nemogu skupa. Tačna je ova druga. Dalmacija je bila **kolevka hrvatstva i hrvatske države** *i samo to joj je omogućilo da posle Preporoda postane* **i kolevka Jugoslovenstva** *i da ostane do dana današnjeg. Vijući, časno, zastavu hrvatstva onda kad je to bila potreba skopčana sa rizikom,* **stekla je moralnu snagu da ponese i predvodi stegu čistog i iskrenog jugoslovenstva i da na njegovoj mrtvoj straži ostane i danas i za sutra.** *Ona je „rasno i narodno“ jedna nesamo sa „Banovinom“ nego i sa „Istokom“, ali ona je uspela da, nošena svojim idealizmom, ostane čista od prljavština i „Banovine“ i „Istoka“. Jugoslovenska Dalmacija nema kome da uzvrati omrazu, jer u svome idealizmu ona nezna da mrzi.*

Iz dva zla mi ćemo izabrati ono manje, i zato ponavljamo ono što je rečeno u „inkriminisanom“ uvodniku:

„Dalmacija jest i mora da bude **prozor** *prema suncu i moru na koga celokupna Jugoslavija gleda, ona ne može da bude ni računska perventuala, ni poluuteg na tezulji. Dalmacija je više nego mjera za Jugoslaviju, ona je njen najvažniji dio“, jer kad to postane onda će od Zagorja do krajnih otoka da odjekne:* **Dalmatinci na okup! jer ćemo samo na taj način moći da sačuvamo ovo malo poštenog siromaštva što imamo.**

b.

Mi smo humani i znamo pravu meru

Drugi odgovor g. dr. R. PEDERINU

II.

Gosp. Dr. Pederin je kazao, da su ostaci JNS, „protuhrvatska zaraza“ koju treba radikalno izliječiti, bakcili, koji treba da uginu i da ih nestane. To znači da on trubi na uzbunu i poziva svoje pristaše na sveti boj proti Jugoslovena. Zar ne shvaća g. Dr. Rudolf Pederin, koju je ulogu zaigrao? On dojučerašnji zemljoradnički tribun, jugoslovenske orijentacije — u času kad mi pristaše JNS plediramo za sporazum — traži da nas se istrebi i naziva nas se „močvarom“, koja stvara protuhrvatsku zarazu. Ja sam znao, da sve što su filozofi otkrili do sada o čoveku i njegovoj prirodi je to, da čovek, u težnji da postigne cilj, ne ide skoro nikad ravnim putem, već oscilira na desno i levo i obratno, dok ne dohvati metu. **Ali nisam znao, da se preko svih brda i jaruga može prebacivati žica i onda ekvilibrirajući po žici, zavezažši oči,** i odbacivši prtljagu prošlosti, stiže na cilj pre drugih, koji su svojim zanosom, žrtvama i samoodricanjem rušili zapreke, sedili u tamnicama itd.

To je veština koju psihologija, osnažena filozofijom, historijom i biologijom, nije do sada pronašla ni objasnila kod nijednog pojedinca, a ni kolektiva. A tu veštinu izgleda da poseduje g. Dr. Pederin, jer odakle bi on mogao da zauzme takav protiv Jugoslovena, kad ga ne zauzimaju niti oni, koji su od prvog časa pristalice b.HSS i tzv. hrvatskog pokreta? Ko je g. Dru Pederinu, dao legitimaciju da zove svoje pristaše u boj za radikalno istrebljenje Jugoslovena?! **Vodstvo mu sigurno nije dalo plein pouvoir, jer je on po stranačko—političkoj hierarhiji tek podnarednik, čiji je oficir g. Paško Kaliterna.**

Vodstvo ga nije toliko unapredilo, jer se on nije do sada isticao junaštvom, a nije im učinio ni uslugu, kad su od njega tražili da im, za platu, prigodom 5. majskih izbora, ustupi neke prostorije u svojoj kući za izbornu kancelariju. To je bilo riskantno, jer se nije znalo kakav će rezultat imati izbori. Zato mi Jugosloveni, ne treba da se plašimo g. Dra Pederina, trubljača bratske mržnje i obračunavanja. Taj zvuk trube osećamo kao svirku diple; nervira nas, ali je, bez straha, puštamo da svira. Jer ono što on o nama misli, da smo „močvara i protuhrvatska zaraza“ ne misle drugi, koji znaju, da u našim redovima nema autonomaša, da su se naši borili za Hrvatstvo junački pre ujedinjenja, a da se sada isto tako hrabro bore za jugoslovensku veliku ideju, koja je ovu državu stvorila. Toliko o drugoj uvredi, da smo „protuhrvatska zaraza“.

G. Dr, Pederin ne može da zamisli „većeg paradoksa“ nego je taj što su pristaše JNS glasali skupa sa komunistima. Mi ih na to nismo silili, a ako smo zbog političkih prilika glasali zajedno, *mi u njima ne vidimo ljude, koje treba „radikalno“ uništiti, da „uginu“, da ih „nestane“ kao što bi to želeo gosper Dr. Pederin, da se s nama Jugoslovenima dogodi. Mi smo ipak humani i znamo pravu meru.* Gosp. Dr. Pederin. kipeći od mržnje na nas, primio je senzacije kako su mu došle u fantaziju, podlegao im je, a da nije pokušao svoju impulsivnost i sebe da dominira, pa mu se dogodilo, *da nam je nehotice otkrio jedan paradoks, koji vlada u njihovim redovima baš u odnosu prema komunistima.*

Kao kapitalista i kućevlasnik on je logično, stao na stranu onih, koji iz hrvatskih redova hoće da išćiste komuniste, dok neki drugi članovi splitskog vodstva, viši po rangu od njega, ne misle tako. Kad su po Splitu cirkulirali neki crveno žuti letci pod naslovom „Svjesni Hrvati grada Splita“ u kojima se napada komuniste i židove, gosp. Paško Kaliterna u ime vodstva i pristaša b.HSS ogradio se proti tim letcima, javno, noticom u listu „Novo Doba“ od 18. XI.; a tri dana kasnije isto je javno učinio i g. Ivo Čulić u ime bivše Hrvat. nacijonalne omladine. Oni su se ogradili od prokumunističkih letaka, a g. Dr. Pederin uporedjuje komuniste sa „crnim djavlom“ (JNS se udružila sa komunistima, kao što bi se udružila sa crnim djavolom). *Zar to nije paradoksalno, da g. Dr. Pederin može da sedi u vodstvu s ljudima koji ne misle kao on o njegovim neprijateljima?* U ovom času potrebno je da učinim jednu opštu konstataciju: Svetska civilizacija ušla je u period velike borbe proti ratnim uzrocima, koji remete društveni mir i ravnotežu. U toj borbi, koja ljudskom rodu može da donese sreću i nesreću, radosti i boli, imamo s jedne strane slu, saveze, sretstva i bogatstvo; a s druge hrabrost, ustrajnost i vrline. Koja će strana pobediti i na kojoj strani će se naći g. Dr. Pederin, to je za mene irelevantno. Ali držim, da je u svim teškim i odlučnim momentima dužnost svakog čoveka, naročito intelektualca, da bude objektivan, umeren, altruista i da propagira istinu i bratsku ljubav, jer samo tako će moralne snage naroda pobediti zle ljudske instinkte, kojih ima u svim taborima.

—:—

Na moju ličnu adresu g. Dr. Pederin odgovorio mi je, da je on *„revidirao“* svoje političko stanovište u jedno burno i kobno doba naše (misli hrvatske) historije, slijedeći pošten glas svoje savjesti, te da je uskočio u brod (b. HSS) kad je brod dospio u oluju i na njemu neustrašivo ostao; a ja da sam pobjegao sa broda kad je taj dospio u pogibelj. Ta razlika — kaže g. Dr. Pederin — tvori jednu jako veliku *etičku* distancu između moje reorijentacije i one g. Dra Radića.

Dosp. Dr. Pederin misli, da nam je dostatna ovakva argumentacija za njegovu reviziju političkog i nacijonalnog shvatanja, odnosno za „priključak (njegov izraz) b. HSS. To je udivljenje jednostavno i jeftino obrazloženje, a mi nismo mamuti, koji živimo 1000 godina, pa da se ne sećamo naše mladosti i nedavne prošlosti. Zato moramo da pogledamo i analiziramo pod reflektorom istine, kako izgleda ta njegova revizija i *etička*

(Nastavak na IV stranici prvi stupac)

Korak napred

Današnje „Novosti“ donose:

Beograd, 29 novembra. Dopisnik „Ceskoga Slova“ i „Populaire“ dobio je od dra Vlatka Maćka opširnuju izjavu, u kojoj dr. Maček govori u prvom redu o pitanju sporazuma. Izjava koju je dr. Maček dao još nije publikovana. U svojoj izjavi dr. Maček je naglasio, da je sporazum vrlo potreban, prvo obzirom na vanjsku situaciju, a zatim iz razloga unutrašnjeg stanja. Dr. Maček dalje smatra da je težište situacije u Beogradu, a ne u Zagrebu, kako se to obično misli. Vlada i opozicija, prema riječima dra Maćka, treba da ikažu sto misle o stajalištu i zaključcima SD koalicije, koji su već od ranije poznati svim političkim krugovima. Na pitanje, postoji li mogućnost njegovog sporazuma sa JRZ dr. Maček je odgovorio uglavnom to, da ne isključuje mogućnost koalicione vlade sa JRZ, samo, nadodao je dr. Maček, sve zavisi o tome, u kojoj bi mjeri ta vlada prihvatila njegove zahtjeve. Svoju izjavu dr. Maček je završio konstatacijom, da je momenat za sporazum obzirom na raspoloženje i volju odlučujućih faktora, danas vrlo povoljan. Po njegovom mišljenju sadanji momenat ne bi trebalo propustiti, jer se ne zna što će biti kasnije.

Šibenik - GRADSKE VIJESTI - Split

Otvorenje „Dječje trpeze“

Šibenik, 30 nov.

Prvog decembra Narodna ženska zadruga otvara „Dječju trpezu“. Otvarajući baš 1 decembra Zadruga je htjela da ovaj datum veže sa svojim prvim skromnim humanitarnim pothvatom, kako bi bio što svečaniji.

Od 1 decembra unaprijed tridesetero siromašne nejake djece dobija skroman, ali obilan i krepak, ručak. To su djeca onih siromašnih majki, koje u teškoj bijedi i neimaštini odgajaju djecu na temelju moralnig načela koja su uvijek bila podloga napretku svakog naroda i sveukupnog čovječanstva: poštovanje prema Bogu, ljubav prema iskrenjem i odanost Kralju, narodu i domovini. Po tim načelima i u tom duhu tridesetoro nevinih dječijih usta danas sriču riječi molitve koja će prethoditi svakodnevnom ručku.

Članice Zadruge su brižno uredile društvene prostorije u kojima je „Dječja trpeza“.

Vjerne onom vječnom ženskom nagonu da i u najobičnijem poslu unesu ukusa i ljepote, gospođe su odabrale praktičan ali ukusan stolni pribor, kojim poslužuju svoje male goste. Uz to se marljivo pletu i dovršavaju radnje, pa će ova sirota djeca biti za Božić toplo i čisto odjevena. Ovaj značajni humanitarni pothvat zahtjeva mnogo vremena i truda, ali požrtvovne gospođe sve to rado pregaraju. Za ovaj posao treba materijalnih sredstava kojima Zadruga ne obiluje. Kako je već „Tribuna“ javila, gospođe su se zbog toga obratile mnogim uglednim licima u gradu i izvan njega za finansijalnu pomoć. Mi smo donijeli imena onih koji su se odazvali molbi. Ali sve to još nije dosta, pa Ženska zadruga ovim putem apelira na svijesno građanstvo da je pomogne u njezinu radu kako bi mogla da produži započetu akciju u korist naših siromaha, a na diku našega grada (a)

☐ ZABAVA U OFICISKOM DOMU

Kako je „Tribuna“ već javila Ženska zadruga priređuje 5 decembra, uoči dana Sv. Nikole veselo zabavno veče u Oficirskom Domu. Gospođe marljivo pripremaju darove koje će sv. Nikola dijeliti gostima. Upozoravaju se svi oni koji bi željeli da one večeri za Sv. Nikolu obdare svoje prijatelje neka svoje darove donesu u prostorije ženske zadruge koje su u tu svrhu otvorene svakog dana od 5 sati poslije podne unaprijed. (i)

☐ GODIŠNJICA „S. SLOGE“ u ŠIBENIKU. Jučer je na svečan način proslavljena godišnjica obnove rada Seljačke Sloge. Tokom cijelog se dana po gradu prodavale otkupne značke u korist društva. Na večer je u Seljačkom domu priređena svečana akademija sa bogatim programom, vokalnim i instrumentalnim. Na kraju je s uspjehom prikazan Freudenreishov komad „Na Ozlju“. Žao nam je da nemožemo donijeti opširniji prikaz sa akademije, jer nam je bilo onemogućeno prisustvovati istoj. (a)

☐ SVIM STAROKATOLICIMA i našim prijateljima stavljamo do znanja: dana 6 decembra o. g. (Nedjelja) spada svetitelj naše crkve u Krapnju s. Nikola. Služiće se sv. Misa u 10 sati, odgovaraće naš crkveni zbor uz pratnju orkestra.

Parabrod odlazi iz Šibenika tačno u 9 sati, iz krapnja u 12.30. — Cijena za odlazak i povratak din. 6. Župsko Vijeće.

☐ STOLOVE za akademiju Sokola večeras u Sokolskom domu može se rezervisati u mljekari „Zdravljak“(D.Trivo) preko cijelog dana.

Na skupštini plenuma konstatirani su VIDNI USPJESI RADNIČKE KOMORE

Dana 28 nov. zasedao je plenum Radničke Komore. Skupštinu je otvorio pretsednik Komore g. Nikola Markov, koji je, pošto se zahvalio prisutnima na odazivu, u svom govoru istakao važnost problema koje imade Komora pred sobom tj. pitanje rada i egzistencije radničkog staleža, a čija važnost sada je postala tim veća, što su se uopće u svetu pojavila razna previranja. Istakao je, da današnjem plenumu Komore ističe mandat 1937 i da je njegova želja, da povereni mandat po isteku povrate g. ministru, pošto je sadašnji plenum Komore svoj zadatak časno, pošteno i uspešno završio, pa da se nastavak započetog rada preda drugima, kojima će rad u buduće biti u mnogočem olakšan, jer je sadašnji plenum svojim zauzimanjem, spremom i idealnošću u poslu stvorio jednu solidnu bazu u Komori.

Zatim je tajnik g. Dr Lemešić podneo iscrpan izveštaj o radu upravnog i nadzornog odbora. U svom izveštaju podvukao je požrtvovni i uspešni rad Komore na davanju inicijative, upustava i donošenju raznih uredaba, koje zasecaju u socijalna pitanja radnika. Tako je baš zaslugom Komore dan predlog za donošenje zakona o minimalnim nadnicama, o penzionom osiguranju za celu zemlju, o osiguranju radnika za slučaj iznemoglosti, starosti, dakle, sve predlozi, čijim konačnim usvajanjem ide se k poboljšanju socijalnog života radnika. Uredba o sudovima dobrih ljudi već je donesena, a stupa na snagu 4 decembra.

Rad Komore bio je obilan i plodan. Uspesi, u pogledu odnosa izmedju radnika i poslodavaca znatni su, jer je Komora u pogledu zaštite radnika radila sve najbolje. Poduzimane su razne intervencije kod vlasti. Za mesare postignut je nedeljni počinak. Sa pretstavnicima Inspekcije rada članovi Komore vršili su inspekciju rada, da bi zaštitili radnike od zloupotrebe poslodavaca. Radilo se na zbrinjavanju nezaposlenih, te je podnesen predlog nadležnima da se soma odredjena, kao pomoć radnicima poveća peterostruko i deli preko Berze rada. Zaposluga je Komore, što se u Mostaru i Šibeniku podiže azil, a u Splitu, koji je već podignut. Takodjer, su predvidjena skloništa u Dubrovniku i Metkoviću.

Posle toga je blagajnik g. Ante Perić podneo izveštaj o radu financijske kontrole od dolaska ove uprave. Sadašnja uprava pri preuzimanju Komore istu je našla u znatnom deficitu. Zahvaljujući savesnom financijskom poslovanju sadašnje uprave finansijsko stanje Komore koncem 1937 iznosiće oko pola milijona suviška, sa čime uprava namerava, da počne sa gradnjom svog Doma u Splitu, koji je stvarnv i potreban. Inače za neuposlene izdavane su velike svote, dok su sume za administrativne izdatke osetljivo reducirane.

U daljnjem radu skupštine prihvaćen je budžet za 1937, koji je nešto veći od ovogodišnjeg. Računi za 1935 odobreni su jer su pronadjeni u savršenom redu. Zaključeno je, da se u svrhu gradnje Doma, zatraži jedan zajam. Donesene su na koncu rezolucije, koje su uglavnom obuhvatile temu rasprave i aktuelna socijalna pitanja radnika.

Skupština je jednodušno odala priznanje pretsedniku g. Nikoli Markovu, čija je baš glavna zasluga što je Komorā postigla ove uspehe, a koji nije žalio ni truda ni požrtvovnosti, da učini sve ono što je u interesu Komore, radničkog staleža i cele zemlje.

Sa skupštine poslani su pozdravni telegrami Dvorskoj Kancelariji, Ministru Socijalne Politike i Banu Primorske Banovine. (p)

Blagoslov temeljnog kamena nove pošte

U prisustvu pretstavnika vlasti, društava, te gg. ministra Kaludjerčića, Bana Dra Jablanovića, Komandanta mesta generala Marinkovića, pret. gradskog poglavarstva Inž. Kargetića, Direktora pošta g. Buzolića i mnogobrojnih drugih gradjana itd obavljen je blagoslov temeljnog kamena nove pošte u Splitu. Tom prilikom g. ministar Kaludjerčić održao je govor, u kojem je istakao rad i napore Kr. Vlade na poboljšanju i doskočenju narodnih potreba.

U Hotelu „Slavija“ održan je zajednički objed, kojem su, pored gg. Bana, Nač. Gradskog Poglavarstva, Direktora Pošta prisustvovali i mnogi uzvanici. (c)

Upozorenje pretplatnicima

Od 1 decembra počimamo list slati izvesnom broju onih, koji ga do sada nisu primali. Molimo ih zato, da ga primaju i da se na njega pretplate. Inkasiranje pretplata za Split obavlja naš ovlašteni inkasator, koji će ih posetiti.

Uprava

Oproštaj sa gen. g. M. Varjačićem

Split, 30 nov.

U subotu se od nas rastao brat general Miljenko Varjačić, bivši komandant mjesta. Premješten je na Cetinje kao pomoćnik komand. divizije.

General Miljenko Varjačić velik je kao ratnik, Soko i kao čovjek. U Balkanskom i Svjetskom rato pokazao se dostojan opjevane Šumadije. U najtežim okršajima ranjen je više puta.

Izradjen je Soko. U svakom mjestu gdje je vršio svoju vojničku dužnost sa radilvao je sa zanosom u sokolskim redovima. G. Miljenko Varjačić, kao čovjek, imponirao je svojom prijaznošću, tačnošću i jakim karakterom. Iskren — volio je iskrenost — volio je odlučnost i muškost. Jugosloven — zanosio se bratstvom i jedinstvom.

Kroz same dvije godine boravka u Splitu stekao je mnogo prijatelja i poštovatelja. To se vidilo najbolje na ispraćaju. Članice Ženske zadruge i druge gospodje obasuše njegovu plemenitu gospođju kitama cvijeća a djecu darovima. Članovi Sokolskog društva pokazaše koliko žale za radi premještaja svoga nezaboravnog druga i brata. Uz gospodu oficire i mnogobrojno gradjanstvo ispratilo je srdačno g. generala Varjačića.

Sa ladje „Kumanovo“ upravlo je braći Sokolima muški pozdrav: „Ostanite vjerni sokolskoj misli. Sokolstvom za Jugoslaviju i Kralа!“

Želimo bratu generalu Varjačiću, junaku i sokolu sretan boravak u gnijezdu junaka i sokolova. Sokolaš

Savršenu fotografiju
dobijete samo kod
Foto-salon SINOBAD
SPLIT — Dioklecijanova obala 5

„Idu, idu hodočasnici...., idu za svetim svojim ciljem....

„Stanite, stanite!“ govore neki tamo utraga glasno. „Stanite, mi ne možemo tako brzo!“

Ali oni prvi, oni se žure, pa na službu božju je pozvonilo i ne sme crkva da ostane prazna — i idu napred.

Od onih utraga koji zaostaju jedni napokon govore: Pa neka idu, da barem oni na vreme stignu... Mi smo preslabi, prestari, proslost nas tereti!“, ali drugi viču, psuju, već su planuli po prednjacima te hoće silom da ih povuku natrag, huleći i na crkvu....

Eto takvi smo hodočasnici mi, idući u svetinju jugoslovenstva! Samo neka oni utraga, koji su slabi, barem nama ne smetaju, koji imamo sile da mladenački čvrsto stupamo na svoj jugoslov. Oplenac!...

prof. dr. Fr. Ilešić.

—:—

„Sta je jugoslovenstvo? Ono je pre svega osećanje o istoj istorijskoj sudbini i o nerazdeljivoj budućnosti našeg celokupnog naroda koji u svojoj slobodnoj državi gradi svoju kulturu mira, čovečnosti i socijalne pravde. To je dakle pre svega ostvareno jedno osećanje. To nije više neka uvidjavnost mozga, to nije više neka uvidjavnost mozga, to nije hladna konstatacija o oportunosti, taktičkoj potrebi jedinstva, to je stvarno i ničim neizbrisivo osećanje jednakosti, bratstva naših plemena i to bratstva ne kao nekog zategnutog, mučnog prevazilaženja i ne kao državnopravnog problema koji ima da se reši ili ne reši unitarizmom ili federacijom. To je jednakost i bratstvo naših do sada plemenskih ljudi oživotvoreno u našim srcima kao početni, čisto matični izvor našeg gledanja na svet, kao nešto o čemu se više ni u najtežim časovima iskušenja ne diskutuje, kao nešto o čemu se više ni u najtežim časovima iskušenja ne diskutuje, kao nešto zbog čega uopšte nema ni naše spoljne slobode koju smo jedva nekako dobili, to je nešto bez čega nema ni naše unutrašnje slobode koju još treba zaslužiti, izvojevati i održati.“

Vl. Velmar-Janković.

—:—

„Žalosno je samo to, što Hrvati, odnosno njihove vođe iz 1918, kao i srbijanske i slovenačke, nisu bili dorasli zadatku stvaranja i sređenja naše zajedničke države, pa danas, da bi prikrili svoju vlastitu nesposobnost govore, kao da nisu bili oni nesposobni nego da stvar nije bila moguća i valjana, te se pretvaraju, kao da se danas stide toga svoga rada.“

Dr B. Stopar.

—:—

„Posvemašnje narodno jedinstvo nas je ideal. Ne ćemo sloge, kompromisa, Slogu uglavljuju različni elementi, slogu treba ugovarati, kod ugovaranja treba popuštati, kod popuštanja se tuži i sudi, a to vazda ostavlja žalac, koji pre ili posle dovodi do ponovnog rascepa. Naša je narodna duša jedna... Narodno jedinstvo postostručuje snagu. Ono je prvi uvjet, da narod ne propadne.“

Stjepan Radić.

—:—

„Za mene ne postoje dvije narodnosti: srpska i hrvatska. To su dva plemena jedne te iste narodnosti, koje čeka ista slavna budućnost na temelju slobode.

Miho Klaić.

(nastavak sa II. stranice)

distancâ između njega i mene.

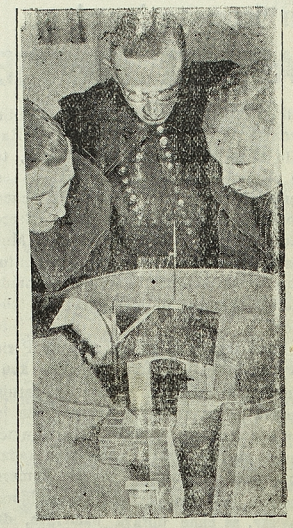
Pre svega njegov izraz, da je *„revidirao"* svoje stanovište, ostavljam njemu, jer taj meni ne odgovara. On pripada revizionistima i septemvirima Stola Sedmorice, koji ga svaki dan upotrebljavaju. U politici može da se rabi izraz reorijentacija, â pri menjanju narodnog i patriotskog stanovišta dolazi u obzir izrazi: evolucija, stabilnost i devolucija. Za sebe ja mogu da kažem, da sam se politički reorijentirao, a narodno —patriotski evolucionirao. Ja sam sin stare hrvatske obitelji, koja vuće trag iz poljičke republike i koja već kroz 10 generacija (što znam) živi u Splitu. Brat moje bake bio je prof direktor Lovro Berčić, narodni z stupnik i hrvatski borac, zaslužan sin Splita. Otac mi je bio patriota i za svoje simpatije, prema braći Srbima i Crnogorcima, dobio je, za Balkanskog rata, pohvale dvorske kancelarije Nj. Vel. Kralja Petra i Kralja Nikole. A u svetskom ratu, kao politički sumljiv, bio je zatvoren u šibenskoj tamnici (svjedoci Dr. Čulić, viši državni tužioc i Stevo Perović, bankar u Splitu). Ja sam se dakle krstio, rodio i odgojio kao Hrvat jugoslovenske orijentacije, pa kad je ljugoslovenska misao došla do punog izraza u nazivu države Jugoslavijom, prirodnom evolucijom, posto sam Jugosloven i ostat ću dok bude Jugoslavije. Ako Vas, gosp. doktore interesuju specijalno i faze moje reorijentacije i evolucije i to ću Vam otvoreno kazati. Bio sam pristaša, prijatelj i poštovaoc g. Dra Ante Trumbića sve do 1928 g. jer sam ga smatrao, (kao i danas) uzorom čestitosti i gledao sam do tada u njemu političara širokih koncepcija i sposobnosti, ali i Jugoslovena. Tada g. Dr. Trumbić nije još bio u savezu sa Stjepanom Radićem, pa dosledno ni mi, njegovi pristaše u Splitu, nismo bili saveznici Radićevaca. Ja lično nisam se nikad oduševljavao za Radićev pokret zato jer sam ga smatrao klasnim pokretom, a klasna borba uvek je bila opasna za narod, naročito inteligenciju. I kada je g. Dr. Trumbić paktirao sa Radićem i S. D. koalicijom, osećao sam to kao njegovu ličnu kapitulaciju i u najmanju ruku podredjenost, zbog čega sam zauzeo stav rezervisanosti, ali sam mu ostao lojalan pristaša. Došla je tragedija u Skupštini, a nakon toga opštinski izbori za grad Split. Mi prijatelji g. Dra Trumbića — tada u koaliciji sa SD — tražili smo, da nam se, obzirom na jakost u gradu, dade načelnik iz naših redova, te smo spominjali kao kandidata g. Inž. Vjekoslava Ivaniševića. Ali do šao je nalog. diktat iz Zagreba, da se za načelnika kandidira radičevac g. Dr. Berković. U tom času bilo mi je odviše jasno, da je g. Dr. Trumbić izgubio autoritât, kad nije mogao u svom rodnom gradu kandidirati svog čoveka i osetio sam, da će se u buduće naša lokalna politika diktirati iz Zagreba; pa smo ja, a i neki drugi, u tom času istupili. Ja sam to morao da učinim po svojoj savesti, jer ni pre nisam simpatizirao sa seljač. pokretom. I ostao sam pasivan sve do 6 januara 1929, kad je bpk. Kralj Aleksandar nazvao državu Jugoslavijom i pozvao na okup sve Jugoslovene, čijem pozivu — a to samo ponosom priznajem — i ja se odazvao. Danas sam zadovoljan što vidim da se diktatorska politika iz Zagreba i dalje nastavlja, a to osećate g. kolega i Vi, skupa sa ostalim intelektualcima, kad se morate, po nalogu iz Zagreba, pokoravati mojem daljnjem rodjaku, dobrom Hrvatu, gosp. Paški Kaliterni, koji se u dubini svoje duše neizmerno raduje što je došlo vreme, da on komandira nad inteligencijom. No to je u duhu seljačke politike i tako treba da Vam bude. To vi nazivate disciplinom, a kad se mi pokoravâmo vodstvu iz Beograda, onda Vi to nazivate diktaturom.

Ja sam se dakle evolucionirao od hrvatstva u Jugoslovenstvo bez računa bez inata i ikakvih pretenzija, zaista po diktatu savesti, iz idealizma i vere u Jugoslovenstvo; a to je shvatljivo, ne samo po ljudskoj logici, nego i po logici istorije, koja je dovela do našeg Ujedinjenja, isto kao što je dovela do italijanskog i nemačkog, jer evolucija može da znači samo korak napred iz užeg na šire, a vraćanje natrag znači devoluciju ili napuštanje jedne vere i prelaz na drugu. *Moji porivi u pravcu evolucije nisu bili ni egoistički ni materijalni.* Ni pre, ni sada, od

(nastavak na IV. stupac)

U CARSTVU CRNIH DIJAMANATA

Tehnika novog doba u službi zaštite protiv nezgoda

Budući rudari

Kruh radnika u ugljenokopu je gorak i tvrd, ali više nego ikad nastoji se danas, da se razjasne uzroci šteta i nezgoda u ugljenokopima u svrhu sprečavanja istih. Naravski protiv viših prirodnih sila je čovjek nemoćan. Ipak se danas stavljaju sva sredstva moderne tehnike u službu sprečavanja nezgoda. Već mladom radniku daju se u prvome redu izdatne upute o suzbijanju opasnosti i pogibelji. Ova se izobrazba daje već u školi u tijesnom savezu sa praksom. Sve mogućnosti i kombinacije, koje mogu dovesti do nesreće, pretresaju se. Svi se načini eksplozije ugljene prašine proučavaju. Jamska svjetiljka može da postâne izvorom strašne opasnosti, kad je oštećena, kao i strašne eksplozije jamskih plinova i ugljične kiseline. Sve te mogućnosti na sreće jesu glavnim predmetom studija. Svijet saznaje samo o najvećim katastrofama ove vrsti, kad veliki broj rádnika stradava životom uslijed njih, ali koliko se puta sprečavaju nezgode ovakve vrsti po školovanom osoblju i uslijed primene propisanih mjera sigurnosti, o tome samo malo saznaje javnost.

„Jamskim zrakom" zove rudar zrak, kojega udiše u rovu. „Svježi" je zrák onaj, koji je skoro tako dobar kao zrak na danu (izvan rova), a „bijućim zrakom", kad je zrak uslijed svoje kemičke sastavine ili radi primjese prašine upaljiv i naglija eksploziji. To se događa većinom kad izlazi plin iz kamenja ili ugljena; ako se taj plin do izvjesnog postotka pomiješa zrakom, postaje vrlo eksplozivan te se upali na kojemgod otvorenom plamenu ili tinjajućem tjelu. Ako k tome nadolazi još prašina od ugljena, onda je katastrofa gotova.

Mjera sprečavanja ima danas propisno u velikom broju tako da je učinjeno sve, što je u mogućnosti ljudskoj, da se spreče velike nezgode. Glavni je faktor kod toga obilati dovod zraka i njegovo stalno pročišćavanje od upaljivih plinova; to se radi pomoću ventilatora, koje rade danju i noću. Kod raspucanja kao i kod električnih motora izbjegava se također svaka mogućnost nastanka iskara. Zabranjena je upotreba otvorenih svetiljka, Sigurnosna svetiljka isključuje svaku opasnost.

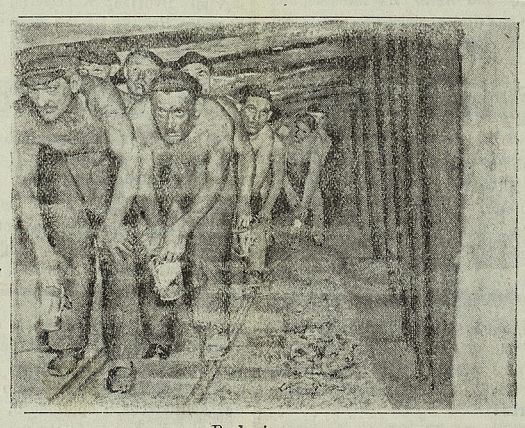
U modernom je dakle rudničkom obrtu poduzeto sve, što je u mogućnosti ljudskoj, pomoću stečevina savremene tehnike da se zaštiti život radnika od pogibelji i štete.

ŠEŠIRI I KAPE

najnovijih fazona, u velikom izboru
najpovoljnije dobijete kod
TVORNIČKOG SKLADIŠTA

TVOKAPS

SPLIT: Ispod Ura 5.
ŠIBENIK: Kr. Tomislava 117.

Rudari u rovu

Na mjestu rada

Na bušilištu

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Pripočeno po pretku D 10 — Oglasi po tarifi

U pažnji cij. građanstvu! Unajmljivanje stanova i soba, prodaja ili kupnja, traženje namještenja ili namještenika najuspješnije se postizava oglašivanjem u malom oglasniku mjesnih novina. Mali oglasnik za „Tribunu" može se predati preko cijelog dana u administraciji našeg lista: Šibenik, ul. Episk. Milaša; Split, Marulićeva 1/II.

KUPUJEM Bankovne knjižice, Zlato i Briljante. „Nakit" posredovanje za nabavu zajmova, Split — Krešimirova 3.

Za 30 dinara dobivate kod uprave Tribune Šibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotavanje.

(nastavak sa I. stupca)

politike nisam imao koristi. *Nisam bio nikad vuk proti svojim političkim protivnicima, a niti „umiljato janje, koje do tri majke sasne" (licientia poetika od glagola sisati).* Bio sam i ostao po temperamentu splićanin, koji ne može nikoga grozno da mrzi i koji onoga koga voli ne poštuje, baš zato jer ga voli i jer ga smatra svojim. *Ta naša, priznajem, ružna narav, povodom je često da mi splićani, ne poštujući se međusobno, poštujemo svakog stranca:* Grka, Albanca i Arbanežа, koji na svom rodjenom tlu, jer ne mogu da prosperiju, dolaze k nama u Split, gdje im sjajno ide. Ja ovo kažem općenito i molim poštovanog kolegu g. Dra Pederica, da ne misli, kao da se to na njega odnosi.

Ali vratimo se na *etičku* distâncu između mene i g. Dra Pederina. Ja jo njemu namerno — barem ne sada — da iznosim suviše lične stvari. To nije fair ni gentlemenski. Ograničiću se samo na ono, što on smatra kao etičku distancu, i odgovoriću mu vrlo kratko.

On kaže, da sam napustio brod, kad je bio u pogibelji, a on da je uskočio u nj kad je brod bio u oluji. *Ja sam napustio brod na javni apel Velikog Kralja, kad je i b.HSS shvatila taj apel, kao ozdravljenje naših političkih prilika*, a u tom času G. Dr. Pederin još nije bio ušao u brod. On je ušao u brod mnogo kasnije, a kâda točno to zna dobro g. Dra Uroš Desnica, senator.

Gosp. Dr Pederin, koji je rodjen u postojbini kapetana, kao dobar kapetan na moru i na kopnu, po istinktu koji mu je kao kapetanskom sinu prirodjen, uskočio je u brod kad je on zaplovio sa dobrim i stalnim vetrom u krmi; ali dok je bio u oluji, on mu se nije ni približavao. I ja sam to mogao da učinim, poštovani gosp. kolego, kad su mogli da učine i oni, koji su batinali Hrvate, ali moj brod nije gradjen samo za jedno pleme. Mi ga gradimo, po malo ali sigurno, za čitav jugoslovenski narod, da s njim skupa svi zagrljeni, u slozi i ljubavi, krenemo u bolju budućnost.

Konačno moram još i to kazati, da se poštovani g. Dr. Pederin ne sme čuditi što mu dajemo toliko važnosti. On je vrlo osetljivo uvredio Jugoslovene, on je želeo polemiku, a mi smo morali da se branimo i još ćemo se braniti, ako nastavi.

Dr. BRANIŠLAV RADICA, advokat

SPLIT, 25. XI. 1936

Direktor: HAMILKAR VITALIANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Šibenik — Platiво i tuživo u Šibeniku